

† GALACTION

**DIN MILA LUI DUMNEZEU,
EPISCOP AL SFINTEI EPISCOPII
A ALEXANDRIEI
ȘI TELEORMANULUI**

**TUTUROR DREPTCREDINCIOȘILOR CREȘTINI,
CINULUI MONAHAL, PEA CUCERNICILOR ȘI
PEA CUVIOȘILOR PĂRINȚI
DIN ACEASTĂ SFÂNTĂ ȘI DE DUMNEZEU
PĂZITĂ EPISCOPIE,
HAR ȘI PACE DE LA HRISTOS DOMNUL CEL ÎNVIAT,
IAR DE LA NOI PĂRINTEASCĂ ÎMBRĂȚIȘARE
ȘI ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE**

*„Prăznuim omorârea morții,
sfârâmarea iadului și
începătura altei vieți, veșnice.”
(Canonul Învierii, Cântarea a 7-a)*

Iubiții noștri fii duhovnicești,

Hristos a înviat!

Bucuria biruinței vieții asupra morții și a sfârâmării iadului prin Învierea Mântuitorului Hristos ne-a adunat astăzi, în sfintele noastre biserici, uniți într-un gând și în sfântă rugăciune.

Se cuvine dar, cu bunăcuviință, să mulțumim lui Dumnezeu pentru multa Sa milostivire, dar mai cu seamă pentru că ne-a binecuvântat să fim în viață.

Viața este cel mai mare și mai de preț dar pe care ni l-a făcut nouă Dumnezeu. Fiind împărtășire și participare la măreția creației lui Dumnezeu, viața este un prilej de bucurie pentru noi și, de aceea ne este foarte dragă fiecăruia dintre noi: „*Dulce este lumina și plăcut este ochilor să privească soarele*”¹, ne spune Sfânta Scriptură. Dar tot în Sfânta Scriptură citim: „*Cine este omul ca să trăiască și să nu vadă moartea și să-și izbăvească sufletul său din mâna iadului?*”²

Expresie și mărturie a iubirii divine, viața este darul prin care Dumnezeu a voit să ne facă părtași fericirii celei veșnice. Însă vrăjmașul cel dintotdeauna al omului, diavolul, a voit să ne răpească, prin amăgire, acest mare dar dumnezeiesc și să ne înjuge pe vecie cu moartea. Dar Dumnezeu, care „*n-a răbdat ca făptura Sa să fie înghițită de pieire*”, a deschis întreaga vistierie a milei și a iubirii și, prin jertfa de pe cruce a Fiului Său și prin slăvită Învierea Sa, a curmat robia păcatului și a biruit moartea, sfărâmând stăpânirea răutății precum încă de demult prorocul vestea: „*Din stăpânirea locuinței morților îi voi izbăvi și de moarte și îi voi mântui. Unde este, moarte, biruința ta?*”³

Sărbătoarea Învierii Domnului este sărbătoarea biruinței vieții asupra morții și siguranța învierii fiecăruia dintre noi. Dacă prin Adam moartea a pus stăpânire pe om, iată, prin Înviere, moartea a fost biruită. Dacă „*printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea*”, iar de atunci „*moartea a trecut la*

1. Ecclesiastul XI, 7;

2. Psalmi LXXXVIII, 47;

3. Osea XIII, 14;

toți oamenii”⁴, „tot printr-un om – prin Hristos Domnul – a venit și Învierea.”⁵ Dacă, începând cu Adam, toți oamenii, fiind supuși robiei păcatului și morții, nu puteau să se ridice singuri din blestem și să trăiască în veci, prin Învierea Mântuitorului, toți sunt izbăviți din legăturile morții și trecuți din întuneric la lumină și din moarte la viață. „Căci, precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia.”⁶

Prin Jertfa Mântuitorului Hristos moartea se transformă în eveniment pascal, de mutare la Dumnezeu, iar în lumina Sfintei Învieri ea devine cale spre învierea veșnică și poartă unică a unirii cu Dumnezeu. Începutul acestei lucrări de înălțare a neamului omenesc către îndumnezeire este înfăptuit de Mântuitorul Hristos, prin pogorârea Sa la iad, după cum ne dă mărturie o frumoasă rugăciune din Liturgia Sfântului Vasile cel Mare: „Și pogorându-Se prin Cruce, în iad, ca să plinească toate ale Sale, a nimicit durerile morții. Și înviind a treia zi și cale făcând oricărui trup la învierea cea din morți, că nu era cu putință a fi ținut sub stricăciune Începătorul vieții, făcutu-S-a începătură celor adormiți, Întâi-Născut din morți, ca să fie Însuși Începătorul tuturor întru toate”.⁷ Înțelegem că „pogorând în cele mai de jos ale pământului”⁸ și „propovăduind duhurilor ținute în închisoare”⁹, Hristos deschide calea spre înviere oricărui muritor și porțile raiului primesc lor pe toți cei ce doresc să intre prin ele.

Încă din timpul vieții Sale pământești, Însuși Mântuitorul

4. Romani V, 12;

5. I Corinteni XV, 21;

6. I Corinteni XV, 22;

7. Liturgia Sfântului Vasile cel Mare, în „Liturgier”, Editura IBMBOR, București, 1980, pp. 199-200;

8. Efeseni IV, 9;

9. I Petru III, 19;

Hristos a stăruit asupra învățaturii despre învierea cea de obște și a legat-o nemijlocit de propria Sa Înviere. Astfel, cu puțin timp înainte de patimile și moartea Sa pe cruce, El întărește pe Sfinții Săi Apostoli zicând: „Nu vă voi lăsa orfani: voi veni la voi. Încă puțin timp și lumea nu mă va mai vedea; voi însă mă veți vedea pentru că Eu sunt viu și voi veți fi vii.”¹⁰ Încă și mai lămurit arată aceasta când spune: „Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat de la moarte la viață... că vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui, și vor ieși cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieții iar cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii.”¹¹ Mai presus de cuvinte, Mântuitorul Hristos întărește acest adevăr prin fapte, înviind pe fiica lui Iair (*Marcu V, 41*), pe fiul văduvei din Nain (*Luca VII, 14*), pe bunul Său prieten Lazăr, cel mort și îngropat de patru zile (*Ioan XI, 48*) și culminând cu propria Sa înviere pe care noi astăzi cu neasemănată bucurie o vestim cântând: „Hristos a Înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le.”

Biruința asupra morții sufletești a omului, ca neascultare față de Dumnezeu, și ridicarea firii umane căzute, sunt realizată de Mântuitorul Hristos pe parcursul întregii Sale activități pământești, prin cuvintele, faptele și minunile Sale, prin întregia Sa viața de jertfă și de lumină. Viața Sa este un Paști, adică o trecere de la moarte la viață pentru umanitatea asumată în ipostasul Său dumnezeiesc, realizând în Sine intrarea umanității în iubirea treimică. Învierea este actul final și întregitor prin care Hristos nimicește puterea păcatului și a morții, făurin-

10. Ioan XIV,19;

11. Ioan V, 24, 28-29;

du-ne nouă o Cale către Împărăția cea Veșnică, Hristos devenind „*Paștele nostru care S-a jertfit pentru noi*”.¹² El Însuși ne învață în acest sens: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața*”¹³, „*Eu sunt ușa. De va intra cineva prin Mine se va mântui, și va intra și va ieși și pășune va afla*”.¹⁴

Așadar, avem o Cale către Înviere! La ea se ajunge mergând mereu și cu multă strădanie și nevointă: „*Împărăția cerurilor se ia prin străduință și cei ce se silesc pun mâna pe ea*”.¹⁵ De altfel, însăși întreaga trăire a celor dintâi creștini, după cum ne arată Sfânta Scriptură (*Faptele Apostolilor XVIII, 25; XIX, 9-25*), era denumită „*cale*” sau „*calea Domnului*”. De la Înviere și cât va fi lumea, Cel ce ne conduce pe această cale, Cel care merge împreună cu noi, este Hristos Cel Înviat, Cel care a parcurs și cunoaște drumul spre Înviere, El este deopotrivă Calea și Călătorul, „*Învierea și viața*”.¹⁶

Învierea Mântuitorului Hristos este vocația umanității, iar starea de îndumnezeire a firii umane înfăptuită prin ea devine sensul istoriei, care presupune nădejdea omului în Înviere. Știind că veșnicia nu poate fi trăită în limitele vieții pământești, omul nădăjduiește în înviere. „*Aștept învierea morților*”, mărturisim noi în Simbolul de credință, iar Sfântul Apostol Pavel afirmă în același sens: „*Și noi înșine suspinăm în noi, așteptând înfierea, răscumpărarea trupului nostru.*”¹⁷ Viața omului capătă valoare și sens numai în lumina Sfintei Învieri ca țintă finală și împlinire a vocației noastre primordiale, aceea de a fi nemuritori. În această înțelegere creștinii se avântă pe calea nevointelor

12. I Corinteni V, 7;

13. Ioan XIV, 6;

14. Ioan X, 9;

15. Matei XI, 12;

16. Ioan XI, 25;

17. Romani VIII, 23;

Postului Mare, nu cu întristare, nu „*cu sac și cenușă*” precum în vremea veche, ci cu bucurie și nădejde, știind că la sfârșitul călătoriei îi așteaptă cu certitudine Slăvita Înviere din ale cărei roade bogate se vor și împărtăși prin credință, har și fapte bune.

Călători pe „*marea vieții*”, dar având ca destinație Împărăția lui Dumnezeu, căpătăm „*nădejde tare de mântuire*” când auzim și noi cuvintele îngerului care astfel vestea Sfânta Înviere femeilor mironosițe: „*Nu vă temeți, că știu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutați. Nu este aici; căci S-a sculat precum a zis*”.¹⁸ Învierea Domnului risipește întunericul și alungă orice teamă, „*Nu vă mai temeți!*” devenind deviza și întărirea celui ce se îndreaptă pe „*calea mântuirii*”.

În rai, Adam nu știa ce este moartea, nici păcatul, nici teama, căci nedespărțit de Dumnezeu, nu avea cum să cunoască moartea și, în desăvârșită ascultare, nu știa de păcat. După cădere însă, glasul Lui Dumnezeu îl înspăimântă. Păcatul adusese cu el rușinea și teama. De atunci și până la Sfânta Înviere, toți urmașii lui Adam au rămas supuși sentinței divine „*Pământ ești și în pământ te vei întoarce!*”, păcătuiind cu rușine și murind cu teamă. Dar a venit vremea harului și auzim glas de aur din Scripturi zicând: „*Nu te teme, Marie, căci ai aflat har de la Dumnezeu*”. Chiar Însuși Hristos potolind, furtuna de pe mare, îi îmbărbătează pe ucenici spunând: „*Eu sunt, nu vă temeți!*” și iarăși, întărindu-i, pe muntele Tabor, le grăiește: „*Sculați-vă și nu vă temeți!*”

Nici noi, creștinii de astăzi, nu ne mai temem, căci „*din mormânt a răsărit iertarea*” și deslușit auzim pe Domnul Cel Înviat zicându-ne „*Nu vă temeți!*” Nu vă temeți de relele acestui veac, nu vă temeți de nedreptate, nu vă temeți de valu-

18. Matei XXVIII, 5-6;

rile patimilor, nu vă mai temeți de moarte, ci „*Bucurați-vă!*”. Să ne bucurăm în necazuri și în întristări, nădăjduind și crezând în Domnul, iar bucuria slăvitei zi de astăzi să devină pentru noi bucuria vieții, bucurie sub al cărei semn stă însăși credința și mântuirea noastră.

Iubiți fii ai Învierii Domnului,

Ca bucurie permanentă a vieții noastre, Învierea Domnului este pentru întreaga omenire „*praznic al praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor*”, nu numai în plan istoric, ci mai ales în plan existențial. Hristos Cel Înviat biruiește moartea mai întâi în Trupul Său, cunoscând vicleșugul ei și sfărâmând din interior puterea ei, ridicând firea Sa umană la nesticăciune și desăvârșire. Roadele învierii Sale se extind asupra tuturor oamenilor, atât vii cât și morți, făcând astfel început unui nou veac, hristologic și eshatologic, dăruind creației puterea de a deveni Biserică. El transformă lumea prin iubirea Sa într-un „*atelier al nemuririi*”, după cum frumos se exprimă Sfântul Maxim Mărturisitorul, în care, cei iubiți primesc puterea de a deveni fii ai lui Dumnezeu.

Evidențiind caracterul ontologic al Jertfei și Învierii Mântuitorului Hristos, Sfântul Simeon Noul Teolog ne lămurește adevărul acesta prin aceste cuvinte: „*Deci Dumnezeu Cel peste toate a venit pe pământ ca să rezidească și să înnoiască pe om prin prezența Sa și să binecuvânteze toată zidirea blestemată din pricina lui. În scopul acesta a dat viață și a făcut nesticăcios sufletul pe care l-a luat, dar trupul Său neprihănit*

și dumnezeiesc, deși l-a îndumnezeit, l-a purtat încă stricăcios și material. Căci cel ce mănâncă și bea, ostenește și asudă, e legat și lovit, atârnat și pironit pe cruce, este în chip vădit stricăcios și material. De aceea a și murit și a fost așezat în mormânt! Dar când a înviat întru nesticăciune, a înviat împreună și trupul însuși duhovnicesc, cu totul dumnezeiesc și nematerial. De aceea n-a rupt nici pecețile mormântului când a ieșit din el... Iar coborând în iad, a eliberat din legăturile veșnice sufletele sfinților ținuți acolo și le-a înviat. Deci taina aceasta nu s-a săvârșit numai cu Hristos, în chipul amintit, ci pentru toată lumea și cu fiecare din sfinții de odinioară, și se săvârșește fără încetare până acum.”¹⁹

Înțelegem așadar că Învierea, deși S-a petrecut în timp acum două milenii, ea este contemporană cu noi, dar și cu veșnicia, prin roadele și efectele sale care lucrează activ și permanent în cei credincioși. Sfânta Înviere este săvârșită „o dată pentru totdeauna”, dar se imprimă în istorie ca izvor de viață și de veșnicie.

Din acest izvor gustând și noi, nu putem tăcea, ci dând glas sărbătorii mărturisim pe Hristos Cel Înviat ca „*Domn și Stăpân al vieții noastre*”. Aceeași mărturie o auzim de la un sfânt părinte al Bisericii noastre, care, arătând harul zilei și roadele ei cele bogate revărsate cu prisosință peste noi, grăia: „*Batjocorit, necinstit, ocărât și scuipat a fost, însă pe noi de rușinea și necinstea veșnică ne-a slobozit. Cu spini a fost încununat, însă nouă ne-a întocmit cununa veșnică a slavei. Pe lemn a fost răstignit și a murit, însă a întunecat soarele, a*

19. Sfântul Simeon Noul Teolog, Cuvântărimorale, în „Filocalia”, vol. al VI-lea, Editura Humanitas, București, 2009, p.117-118;

*clătinat pământul, a deschis mormintele, a înviat pe cei morți, pe tâlhar în rai l-a dus și prin moartea Sa moartea noastră a omorât. În mormânt a fost pus ca un muritor; dar prin puterea sa a înviat ca un Fără de moarte și nouă, celor ce murim, ne-a dat nădejdea învierii. Astfel crezând în Cel Înviat nu ne vom lepăda a-L mărturisi ca Domn și Dumnezeu care ne-a rânduit nouă cale de mântuire”.*²⁰

„*Eu sunt Calea Adevărul și Viața*”, „*Eu sunt Ușa*” ne spune limpede Mântuitorul Hristos, iar Sfânta Sa Înviere este „*piatra din capul unghiului*”, este cheia de boltă la care se raportează viața noastră. Plină de roade se arată pentru noi Învierea Domnului dacă vom înțelege că numai în Hristos și prin Hristos putem ajunge la viața veșnică. „*Fără Mine nu puteți face nimic*” ne grăiește iarăși Hristos Domnul, iar Sfântul Efrem Sirul dă mărturie despre acest adevăr spunând: „*Eu, cât despre mine, mă tem de moarte, ci Hristos este îndrăzneala mea. În mine mă tem, în Acela mă bizuiesc; în mine fug, iar în Acela stau; în mine mă rușinez, în Acela cutez. El este mărgăritarul, eu tina; El Comoara, eu țărâna; El Viața, eu moartea.*”²¹

20. Sfântul Tihon din Zadonsk, Despre îndatoririle creștinului față de Dumnezeu, vol. al III-lea, Editura Sophia, București, 2006, p. 290;

21. Sfântul Efrem Sirul, Cuvinte și învățături, tomul II, ed. a II-a, Editura Bunavestire, Bacău, 2006, p. 354;

Iubiți fii sufletești,

Ziua Învierii este cel mai mare eveniment din istoria omenirii. Ea pune în cumpănă soarta veșnică a lumii întregi și a istoriei. Ea este lumină dumnezeiască revărsată din iubire în lume, este puterea de creație din nou a lumii spre a o aduce la o existență nouă, la o viață nouă. Ziua Învierii este „*începătura altei vieți veșnice*.” De aceea creștinismul nu este o învățătură a morții, ci a vieții. Sfinții Apostoli nu au fost trimiși la propovăduire să vestească învierea morților, ci „*pocăința spre iertarea păcatelor*” - viața cea nouă.

Astfel Biserica este intrarea în viața înviată a lui Hristos, este creșterea omului în iubire jertfelnică și așteptarea „*zilei celei neînserate*” a Împărăției lui Dumnezeu. În Hristos moartea însăși a devenit un fapt de viață, pentru că El a umplut-o cu Sine, cu dragostea și cu lumina Sa. În El „*toate sunt ale voastre: fie lumea, fie viața, fie moartea, fie cele de față, fie cele viitoare, toate sunt ale voastre. Iar voi sunteți ai lui Hristos, iar Hristos al lui Dumnezeu.*”²² „*Și dacă eu fac această nouă viață a mea, dacă fac a mea această foame și sete după Împărăție; a mea, această așteptare a lui Hristos, a mea certitudinea că Hristos este viața atunci moartea mea însăși va deveni un act de comuniune cu Viața. Nu știu cum sau când va veni împlinirea, dar știu că în Hristos această mare Trecere, Paștile lumii a început deja.*”²³ „*Paștile nesticăciunii*” ni s-a dăruit prin Înviere, dar trebuie să ne întrebăm cugetul dacă pentru noi a însemnat cu adevărat o „*trecere*”. Am trecut noi la o stare

22. I Corinteni III, 21-23;

23. Alexander Schmemmann, Pentru viața lumii - Sacramentele și Ortodoxia, editura IBM-BOR, București, 2001, p. 132;

mai bună, mai curată?

Mai mult ca în orice altă sărbătoare a Sfintei noastre Biserici, noi trăim astăzi înnoirea noastră launtrică, duhovnicească spre care ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: „*Precum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții.*”²⁴ Bucuria Învierii Domnului trebuie să reprezinte pentru noi un popas duhovnicesc spre transformarea morală a fiecăruia dintre noi prin fapte vrednice de rostul și chemarea noastră la viața veșnică: „*Nu oricine Îmi zice Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel care face voia Tatălui Meu Celui din ceruri.*”²⁵

Fiind născuți din nou prin Hristos, devenim și noi fii ai Învierii, prin înnoirea firii, cu ajutorul harului și cu lucrarea Sfântului Duh. Iar Sfântul Duh, Cel care, pe cele neputincioase le întărește și pe cele de lipsă le împlinește, va veni în ajutorul slăbiciunii noastre. Luminați de Duhul, suntem datori să aprindem în noi dragostea față de aproapele concretizată prin faptele milei trupești și ale celei sufletești, viețuind în pace și în dreptate cu toți oamenii. Asemenea Sfinților Apostoli, care, după Înălțarea Domnului la cer, s-au întors la Ierusalim cu bucurie mare și „*erau în toată vremea în biserică lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu*”, nici noi să nu dăm uitării rugăciunea în sfintele noastre biserici.

Abia când vom împlini toate acestea, vom auzi glasul Domnului și Stăpânului Vieții noastre zicându-ne „*Bine slugă bună și credincioasă intră întru bucuria Domnului tău*”. Vom rosti atunci și noi, într-un glas cu Sfântul Apostol Petru: „*Binecuvântat fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus*

24. Romani VI, 4;

25. Matei VII, 21;

Hristos, Care, după mare mila Sa, prin învierea lui Iisus Hristos din morți, ne-a născut din nou, spre nădejde vie, spre moștenire nestrăicătoare, neîntinată și neveștejită, păstrată în ceruri pentru noi.” ²⁶

Împărtășindu-vă din inimă aceste gânduri cu nădejdea că le veți sădi în sufletele voastre, vă îmbrățișăm cu părintească dragoste și vă dorim o viață nouă în Hristos Domnul Cel Înviat, zile îndelungate, cu pace, întru bucurie și cu sănătate deplină și vă adresăm vestirea cea de biruință purtătoare:

HRISTOS A ÎNVIAT!

**Al vostru de tot binele doritor
și către Domnul Cel Înviat totdeauna rugător,**

†GALACTION

A handwritten signature in black ink, reading "Galaction" with a long horizontal flourish at the end.

Episcopul Alexandriei și Teleormanului